

Plagiat, naivitet och omertà på Högskolan Kristianstad

Efter att ha läst mitt insändarförslag angående plagiatet på Högskolan, som jag tidigare rapporterat om på min hemsida, skrev Kristianstadsbladet den 21 juni utifrån mitt material, om plagiatet och den något säregna processen

(<http://www.kristianstadsbladet.se/kristianstad/article1912922/Kopierande-larare-fick-bli-professor.html>).

Det blev sedan återgivet av TT och har under söndagen den 23 juni, publicerats på de flesta tidningars nätupplagor. I samband med detta har den internt ansvariga för denna sorliga process, numer prorektor, Ann-Sofi Rehnstam-Holm, uttalat sig. Jag skall här återge vad som framkommit i några tidningar, och ge mina kommentarer på det. Jag slutar med en reflektion kring vad som bör göras och vilken lärdom man kan dra av detta.

Enligt Kristianstadsbladet (21 juni, nätupplaga) säger Rehnstam-Holm

- *"Men läraren hade tillstånd från författaren..."*. Detta är inte sant. 1. Den plagierade artikeln hade inte en, utan tre författare. 2. Ingen av de tre författarna fick veta om plagiatet förrän jag hade berättat för plagiatören att jag hade rapporterat om hans plagiat för högskolan. Jag rapporterade om plagiatet för en av författarna, som, minst sagt, tappade hakan inför mitt avslöjande.
- *"...det var ingen vetenskaplig text utan den användes i undervisningssyfte."* Detta är inte sant. Plagiatet finns i en editerad bok, "I sistemi di contabilità e bilancio dello Stato nell'Europa comunitaria", (ISBN-13: 9788814122309), editerad av Riccardo Mussari, och är en bok, av flera, som avrapporterar ett forskningsprojekt: "Analisi economico-aziendale delle prospettive di cambiamento dei sistemi di contabilità e di bilancio dello Stato". Beskrivningen av projektet och dess avrapportering finns i det material jag tillställt högskolan. Där kan man bl a läsa " Ciascuno autore ha avuto la possibilità di trascorrere un period di studio nel Paese che ha costituito oggetto specifico del propria ricerca e ciò non soltanto al fine di raccogliere materiali operativi quanto più possibile aggiornati, ma soprattutto per potere dialogare con operatori della contabilità pubblica ai più alti livelli di responsabilità nonché con prestigiosi accademici con i quali, da tempo, intratteniamo relazioni scientifiche." (s. XIV), dvs alla forskare i projektet har haft möjlighet att besöka landet och att samtala med både aktörer och forskare. Något som det förefaller plagiatören besparat sig genom att helt enkelt skriva av vad " prestigiosi accademici" tidigare skrivit. Antingen har Rehnstam-Holm inte läst det, eller så mörklägger hon medvetet sanningen. Att man sedan använder texten i undervisning är inte så märkligt då universitet bör använda vetenskaplig text som grund för undervisning. Det är ju det som utmärker universitet. Om texten inte är vetenskaplig, är det ytterst anmärkningsvärt om den användes i undervisning. Till detta skall läggas att plagiatören tidigare tvingades dra tillbaka sin ansökan för professur vid ett universitet i Neapel, efter att plagiatet där blev känt, i en liten, sluten krets. I Neapel värderades plagiatet sådant, att han inte kunde bli professor. I Kristianstad blev han befördrad. Universitetet i Neapel är således mer akademiskt moraliskt högstående än Högskolan i Kristianstad.
- *"Läraren säger sedan att texter samlats ihop till en publikation, hans namn sattes på den översatta texten och han har försökt få förlaget att ta bort texten och ge cred till författaren. Men han har inte fått respons på detta."* Det är inte sant. Han hade inget

emot att hans namn fanns i publikationen. Innan publikationen, ägde han texten och hade kunnat förhindra dess inkluderande. I publikationens förord står också: ” Il volume è risultato di una ricerca basata su un progetto scientifico unitario e condiviso; tuttavia, i differenti contributi presenti nel testo devono essere ricondotti esclusivamente ai singoli autori ...” (s. XVI), dvs att forskningsprojektet skett i samverkan, men varje del står varje författare för. Således anser redaktören att plagiatören står för texten, medan plagiatören påstår att hans namn 'sattes på texten'. Redaktören eller plagiatören ljuger om sakhållandet. Efteråt har han utan större tvekan använt publikationen i sitt CV, vid ansökan till Neapel och till Kristianstad. Notera att hon refererar till plagiatören och inte till en oberoende källa, som om plagiatören skulle vara en trovärdig källa i detta sammanhang. Hon refererar inte till den aktuella publikationen, och dess inledning, som jag här återgett. Denna inledning har hon, och den finns som arbetsmaterial till plagiatutredningen, eftersom det ingick i det material hon fick av mig vid min rapport till henne. Men Rehnstam-Holm har inte bevärdigat sig med att granska detta. Eller så vill hon tåga om det.

Och angående den riggade tillsättningen, där man istället för att inhämta ytterligare en svensk utvärdering, gick till samma universitet, och till en underlydande till den första positiva finska professorn.

- *”Det är samtidigt extremt svårt att hitta sakkunniga inom det här området och Sverige är ett litet land. Jobbar man inom samma område är man ofta jävig.”* Det är sant, men endast om den sökande är svensk eller en auktoritet i området. Men plagiatören är italienare och var vid ansökningstillfället tämligen okänd av de flesta i området, både i Sverige och även internationellt, undantaget sitt eget land. Risken för jäv var därför liten. Svårt att hitta sakkunniga kan det vara om man inte är i området. Men 500 meter från högskolans port, adress Gamla Elmetorpsvägen 5, bor en av Sveriges främsta forskare i området, Torbjörn Tagesson, tillika en av de plagierade, men då okunnig om det, som med sitt kontaktnät hade kunnat föreslå minst sju kandidater. Jag vet, ty jag frågade honom. Och 7 kilometer från högskolan bor jag, som hade kunnat komma med liknande förslag. Vad däremot var för handen, var att en av de positivt sakkunniga var bekant med plagiatören. Således fanns ett förhållande som skulle kunna anföras som jäv. Men inte inom landet, som hon uppger.

I Sydsvenskan (23 juni) säger hon:

- *”Det var aldrig den nyutnämnde professorns avsikt att stå som upphovsman”.* Det är inte sant. Som jag skrev ovan, ägde han texten och hade kunnat dra tillbaka den. Det står också tydligt och klart i boken, som jag återgav ovan, att varje författare står för sin text. Om det är så att plagiatörens text är stulen, då innebär det att redaktören, professor Mussari, borde belastas med ansvaret för plagiatet. Och här, som tidigare, har hon frågat redaktören Mussari, hur det förelåg? Enligt ett dokument jag har, förnekar han plagiatörens historia. Eller frågade hon de doktorander som gjorde det praktiska arbetet med boken? De står namngivna i boken, varför de enkelt hade kunnat kontaktas. Jag har frågat, och vad jag förstår har de inte känt ett övermäktigt tryck från plagiatören. Återigen har man inte sökt information. Varför ville man inte veta?

- *"Enligt honom måste man göra så [ha med alla sina texter i sitt CV, min anmärkning] i det europeiska land han kommer ifrån."* Som utländsk Kommissarie i den kommission av fyra italienska professorer och mig, som granskar tillsättning av professorer i företagsekonomi (Economia Aziendale) i Italien just nu, vet jag att man vid befordran för professor i Italien måste intyga att man står som författare. Vad jag förstår har plagiatören inte intygat, vare sig vid ansökan i Neapel eller vid ansökan till Kristianstad, att den plagierade texten är plagierad. Och återigen, hur kan hon anföra plagiatören som trovärdig källa i en sak där plagiatören själv står misstänkt? Vilken källa på utbildningsministeriet har hon använt för att kontrollera plagiatörens uppgifter? Eller har man aktivt avhållit sig från att veta? Om hon hade önskat, hade jag bistått med kontakter till ministeriet.
- *"Man skall också tänka på att det här är en av kanske hundra texter han hänvisar till."* Plagiatören har inte hundra artiklar i sitt CV. Utsagan är inte sann. Och till detta kommer att oavsett om man har en (1) av en (1) plagierad text, eller om man har en (1) av hundra plagierade texter, är den plagierade texten fortfarande ett plagiat. Och på toppen av detta kommer att av de texter plagiatören lämnat in, har endast den av mig rapporterade texten granskats. Man vet inte om det döljer sig fler plagiat. Det Rehnstam-Holm vet, är att en av texterna är plagiat. Hon vet inte om någon av de andra är plagiat. Att med sådan kunskapsbrist åberopa 'alla andra texter', kan i själva verket vara riskabelt, då vad jag vet, ingen av dessa är granskade. Man har t ex inte granskat plagiatörens avhandling och dess eventuella likheter med tidigare masteruppsatser. Finns det kanske ett skäl för Högskolan Kristianstad till sitt agerande, att aktivt undanhålla sig möjligheten att veta?

I P4 Radio Kristianstad (nedladdat 23 juni) skrivs:

- *"Inför tillsättandet av hans professur utökade man antalet sakkunniga till fyra stycken mot normala två eller tre. Av de fyra som fick uttala sig var tre positiva och en negativ till hans professur".* Detta kan inte vara hennes utsaga, ty hon vet ju att det var tre som tillsattes. En togs bort, då den missuppfattat uppgiften. Kvar blev en mot, och en för, varvid man tog in ytterligare en.

Ann-Sofi Rehnstam-Holm talar inte sanning, hon återger okritiskt plagiatörens påståenden, och har inte inhämtat oberoende information. Hon har inte ens tagit intryck av det inlämnade materialet. Är detta naivitet, grundad på en god, men blind tro på alla människors godhet? Eller en beslagen vilja att befördra plagiatören, kosta vad det kosta vill, där det gäller att avhålla sig från att veta? Eller är det ett sätt att, trots insikt i sina misstag, försöka undkomma ansvaret för misstagen?

Men Rehnstam-Holm är blott den internt ansvariga för processen och den som ledde läraranställningsutskottet, och dess rekommendation till befordran. Det finns andra.

Gerd Carling, docent i lingvistik vid Lunds Universitet, var ordförande för forskningsnämnden på högskolan, och därmed ansvarig för plagiatbehandlingen. Hon har inte uttalat sig på annat sätt än genom protokollet. Hon har, vad jag funnit via sökning på internet fram till kl 12 den 23 juni, inte försvarat sin åsikt att plagiat kan kritiseras, men inte

sanktioneras. Däremot har hon, och de andra ledamöterna, via protokollet hävdad: ”Forskningsnämnden skall föreslå rektor att det inträffade med hänsyn till textens art och betydelse samt Giuseppe Grossis förklaring, inte skall föranleda annan högskolans åtgärd än den ovan anförda kritiken.” (Forskningsnämndens protokoll, 2013-02-04).

Forskningsnämnden har således inte inhämtat annan information i saken än den textgranskning som gjordes av plagiatet och plagiatörens egna utsagor. Nämnden har inte kontrollerat plagiatörens uppgifter, ej heller granskat de andra publikationerna. Består nämnden av goda människor, naiva människor, illvilliga människor? Med tanke på att de är akademiker, varför avhåller de sig från en kritisk granskning? Varför aktivt undvika kunskap?

Rektorn, Sanimir Resic, är den som bär yttersta ansvaret. Det är han som undertecknat befordran. Han anställdes 18 februari, och undertecknade befordran 8 mars. Han hade varit i tjänst 19 dagar då han fick ärendet förelagt. Rimligt är att han förlitar sig på systemet och visar förtroende gentemot sina närmsta. Däremot bör man anse att han är fullt ansvarig för ärendets nuvarande behandling. Nu känner han förhållandena. Nu känner han den moraliska standarden på sin Prorektor och på sin ordförande för Forskningsnämnden. Han har fått min historia vid ett personligt besök. Nu har han god information och kan agera med kunskap och behöver inte förlita sig på förtroende.

Det högskolan kan göra är att

- 1.) Låta genomföra en full granskning av plagiatörens produktion, med den innerliga förhoppningen att det är blott denna gång som han stulit vad som ej ankommer honom;
- 2.) Låta framtida publikationer av plagiatören först underkastas plagiatkontroll, på det att det omoraliska beteendet inte riskerar upprepas;
- 3.) Låta granska befordransprocessen, på det att liknande felaktigheter, misstag och oärligheter inte upprepas;
- 4.) Låta Rehnstam-Holm lämna Prorektorskapet, då man rimligen inte kan ha förtroende för en person som har en så svag relation till sanning, kritisk granskning och kunskapsörst;
- 5.) Byta ut samtliga ledamöter i Forskningsutskottet och i Rådet för Läraranställning, då de svikit sin akademiska plikt att respektera intellektuell egendom.

Men kanske den viktigaste lärdomen är att *det är för sent att ångra sig*. Plagiatören hade kunnat offentliggöra sin ånger vid publikationen, vid avslöjandet i Neapel, vid avslöjandet i Kristianstad. Istället har han berättat historier och i övrigt tillämpat det italienska omertà. Ja, han har till och med tillgripit ett agerande som jag av hänsyn inte offentliggör. Ansvariga på högskolan tiger, far med osanning och återger okritiskt plagiatörens utsagor, utan att kontrollera dem, och väljer att inte kontrollera plagiatörens övriga produktion. Allt detta kan vi beskedligt kalla misstag. Hade man vidgått misstagen tidigt, hade man säkert blivit ursäktad. Men nu är det för sent. Nu är de olika aktörerna i denna historia ett eller flera av epiteten plagiatör, lögnare, naiv, okritisk. Alla dess epitet är sådana att de inte bör ansluta till akademiker.

Öllsjö den 23 juni 2013

Sven-Olof Yrjö Collin